

Tjugonde söndagen – ett bönehus för alla folk

Vi kan uttrycka det som är kyrkans väsen på många sätt. I trosbekännelse säger vi att vi tror på ”en, helig, katolsk och apostolisk kyrka”. Vi talar om de fyra kännetecknen på kyrkan: hennes enhet, helighet, katolicitet och apostolicitet. Vi kan se på kyrkan som Guds folk. Kyrkan är både Kristi mystiska kropp och hans obefläckade brud. Och i Jungfru Maria ser vi kyrkans urbild. I bibeln och traditionen finns det många olika uttryck och bilder för att försöka förklara vad kyrkan är och borde vara. Hon är både ett trons mysterium och en synlig institution. Om kyrkan kan vi använda flera pronomina: hon, den och vi. Kort sagt vi kan aldrig fånga in kyrkans väsen och beskriva henne helt och fullt. Så länge vi lever är vi hennes barn och kan lära känna henne bättre och bättre. Vi kan som den heliga Thérèse av Jesusbarnet till vår stora glädje upptäcka att vi är inbjudna att leva i och få vårt sanna hem i hennes hjärta. Samtidigt kan vi sörja oss fördärvade, när vi ser hur svåra övergrepp och andra synder nästlar sig in i kyrkan och hotar att göra henne förhatlig i människors ögon. Som lemmar i kyrkan har vi alla ett ansvar och ett uppdrag: att leva så att hon får framstå som en, helig, katolsk och apostolisk, också i andra människors ögon. I minst i vår svenska minoritetssituation är bilden av den Katolska kyrkan mycket beroende på var och en av oss, alltså på hur vi som enskilda katoliker, som församling och som stift försöker återspegla kyrkans mysterium.

Därför måste vi be för varandra, så att vi lever som Jesu trogna lärjungar och kan förmedla hans nåd och kärlek till vanliga människor i vårt svenska samhälle. I kyrkans begynnelse sade man om oss kristna: se så mycket de älskar varandra. I kyrkan får vi lära oss att ta emot Guds kärlek, låta oss förvandlas av den och ge den vidare. Kyrkan är därför en skola. Profeten Jesaja pekar på en annan väsentlig aspekt av kyrkan: ”mitt hus skall kallas ett bönehus för alla folk” (56:7). Kyrkan är ett bönens hus, där människor av alla folk och nationer, av vitt skilda sociala och politiska grupperingar kan förenas till ett i lovsång och tacksägelse till honom som är kyrkans herre och brudgum. Jesus vill förena alla människor i sin kyrka och göra dem till ett. Trots - eller rättare sagt tack vare - våra vitt skilda nationella, kulturella och sociala skillnader kan vi förenas till ett i kyrkan. Inte minst i vårt stift blir detta tydligt där vi verkligen kommer från hela världen och från vitt skilda delar av det svenska samhället. Det är inte alltid helt lätt för oss att leva i denna enhet. Det är bara genom Guds nåd och den helige Andes ständiga försök att jämka ihop oss, som det är möjligt. Ibland går det bara med nöd och näppe, ibland fungerar det förvånansvärt väl. Samtidigt är det ett underbart tecken för vår omgivning, där man ofta har svårt att nå fram till denna djupa enhet.

”Just som hedningarnas apostel prisar jag min tjänst” (Rom 11:13), skriver Paulus, som ser sitt uppdrag att föra ut evangeliet till alla hednafolk. Samtidigt längtar han efter att hans stamfränder skall öppna sig för Jesus Kristus. Petrus ses däremot som den som skall vara judarnas apostel, även om han också sänds ut till Rom, hednavärldens centrum. I grund botten är de båda utsända till alla folk, eftersom Jesus vill frälsa alla folk och samla dem till ett i sin kyrka. Genom vårt dop och vår konfirmation är vi alla delaktiga i detta uppdrag: att dela med oss av vår tro på Jesus som världens ende Frälsare och på kyrkan som hans kropp och brud.

Om nu Jesu budskap är menat för alla och han vill samla alla folk till ett, hur kommer det sig då att han i dagens evangelium ändå säger: ”Jag har inte blivit sänd till andra än de förlorade fåren av Israels folk” (Matt 15:24). Här påminner Jesus oss om något väsentligt, som vi ofta förbiser: att han vill grunda sin kyrka, det nya förbundet på Israel, det första förbundet. Det finns en kontinuitet som vi aldrig får förbise. Vi kan aldrig förstå Jesus och hans budskap, om vi inte ser det i ljuset av Israels tro. Därför läser vi ett stycke ur det Gamla testamentet i varje mässa. Allt i kristendomen, allt i kyrkan är präglad av sina rötter i Israel.

I dagens evangelium är det ändå en kananeisk, alltså hednisk, kvinnas tro som står i centrum. Samtidigt är hon en i raden av de trosstarka kvinnor som möter oss redan i det Gamla testamentet: Ester, Judit, Mirjam – och inte minst Rut, också hon en hednisk kvinna. ”Kvinna, din tro är stark, det skall bli som du vill” (Matt 15:28), säger Jesus. Här tänker vi spontant på ett annat tillfälle när Jesus tilltalar sin egen mor med detta ord, Kvinna, alltså vid bröllopet i Kana. Alla dessa trosstarka kvinnor, som vi möter både i det Gamla och det Nya testamentet pekar på Jungfru Maria, hon som är själva ur bilden för den troende människan och för hela den troende gemenskapen, både för Israel och för kyrkan, det nya Israel.

En gång befann jag mig just i ”området kring Tyros och Sidon” (Matt 15:21), i det nuvarande Saida i södra Libanon. Vår lilla pilgrimsgrupp hade besökt en kyrka i den gamla delen av Saida, där någon utslungade förbannelser mot oss. Sedan fick vi som motvikt besöka den stora melkitiska Maria-helgedomen, som ligger på ett berg ovanför staden och med utsikt över det ändlösa palestinska flyktinglägret. Det blev ett underbart möte med Jungfru Maria, den universella förebedjerskan, som nedkallar sin Sons välsignelse och nåd över människor av alla folk. Också till henne får vi tro att Jesus säger: ”Kvinna, din tro är stark, det skall bli som du vill”. I traditionen talar man därför om ”förbörens allmakt”, alltså att Jungfru Maria som den obefläckade alltid ber om det som Gud redan längtar efter att få göra för oss, det som Paulus sammanfattar så här: ”att kunna förbarma sig över alla” (Rom 11:32).